

เทศน์เช้า วันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๔๗

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เวลาพระออกบิณฑบาตนะ เวลาพระออกบิณฑบาต ถ้าพระมีสติมีสติตั้งนะ ถ้าชาวบ้านเขามีความสุข เราก็จะเห็น มีความสุข มันก็อยากจะมีความสุขไปกับเขา ถ้าเกิดครอบครัว เวลาบิณฑบาตไป บางครอบครัวเขามีปัญหาทั้งนั้น เขาทะเลาะกันนะ เห็นสภาวะแบบนั้นมันก็สลดใจนะ สภาวะแบบนี้เราจะเก็บได้หมดเลย ออกไปบิณฑบาตนะ

แล้วเวลาคนทุกข์คนจนนะ เขาจะบ่นกันนะว่า “เราเป็นคนทุกข์คนจน เราทำบุญกับเขาไม่ได้” ข้าวทัพพีเดียว เรามีข้าวทัพพีเดียวเราทำได้ ถ้าเราไม่มีกำลังเลย เราอนุโมทนาไปกับเขาก็ได้ เรื่องของบุญกุศลเป็นเรื่องของใจ ใจมันคิด ถ้าเวลามันคิด มันหมักหมม มันมีความสุขมาก ถ้ามีความสุขมาก วิธีการเอาออก เห็นไหม ธรรมะอันละเอียด วิธีการเอาความหมักหมมของใจที่มันมีความสุขความอยากนี้ออกจากใจ แต่วิธีการอันนี้ ถ้าเราสอน สอนเรานักปฏิบัติ ถ้าผู้ที่เข้าถึงธรรมประพฤติปฏิบัติ ต้องทำสมาธิก่อน แล้วพยายาม มีพื้นฐานแล้ว พอจิตสงบแล้วค่อยวิปัสสนา เพื่อจะเอากิเลสออก แต่ถ้าพูดถึงว่า ศรัทธาเขายังไม่เชื่อมั่น ก็ต้องให้เขาทำทานก่อน ถ้าเขาทำทานก่อน เวลาสละออก ออกจากความคิด สละความคิด เพราะเวลานั่งสมาธิ ถ้าจิตมันฟุ้งซ่าน นั่นก็คือความคิดนั้นแหละ แต่เพราะเราควบคุมมัน เรามีสติ เราควบคุม เราต้องการต่อสู้ เหมือนกับเวลานักมวยเขาต่อสู้กัน เขาต่อสู้กันฝ่ายหนึ่งเข้ามุม

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราจะต้อนกิเลสของเราเข้ามุม มันจะมีความต่อต้านมาก มันจะมีความดิ้นรนมาก แต่คนที่ว่าเขาไม่ศรัทธา เขาไม่รู้ แต่ถ้าเราบอกให้เขาสละทาน เขาทำทาน อันนั้นนะเขาสละออก แต่นักมวยต่อสู้กันกลางเวที ถ้านักมวยต่อสู้กันกลางเวที คู่ต่อสู้อาจจะต่อยุคู่ต่อสู้มันล้มลงก็ได้ นี่ก็เหมือนกัน ถ้าจิตมันมีการสละออก มันมีความสุขสดชื่น มันมีความสุขของมันขึ้นมา มันก็มีความสุขของมันขึ้นมา แต่อย่างนี้มันก็เริ่มต้นจากปูพื้นฐานไป นี่เรื่องของศาสนาใจ

เรื่องของบุญกุศลเป็นเรื่องของใจ ถ้าใจมีศรัทธามีความเชื่อ เรามีความเชื่อนะ ดูโลกเขาตีทุกคนว่าเป็นชาวพุทธๆ แต่เวลาออกไปต่างประเทศนะ ศาสนาพุทธสอนอะไรจะไม่รู้เลย ไม่รู้เพราะอะไร เพราะเราไม่ได้ศึกษา แต่ศาสนาอื่นเขาต้องศึกษา เขาต้องพยายามค้นคว้าของเขา เพื่อหาหลักเกณฑ์ของใจ แต่ศาสนาพุทธของเรามันเป็นเสรีภาพ ทุกคนมีความเชื่อ มีเสรีภาพ ทำได้ ถ้าไม่มีความเชื่อ เราก็เป็นชาวพุทธแต่ชื่อ ถ้าชาวพุทธแต่ชื่อ เราจะไม่ได้ประโยชน์เลย

เหมือนอาหารอยู่ ถ้าอาหารมาตั้งต่อหน้าเรา ถ้าเราตักอาหารนั้นใส่ปาก เราจะได้รสชาติของอาหาร ร่างกายจะได้อาหารนั้นเป็นเรื่องการหล่อเลี้ยงชีวิต แต่ถ้าเราไม่ได้กินอาหารนั้น เราจะหิวโหยตลอดไป นี่ร่างกายนะ ถ้าร่างกายไม่ได้กินอาหารมันต้องตาย มันถึงต้องกินโดยธรรมชาติจะรู้อะไรหรือไม่รู้อะไร มันก็กินอาหารของมัน แต่ใจไม่เป็นอย่างนั้น ใจถ้ามันปิดขึ้นมาแล้ว มันไม่รู้สิ่งนี้ แล้วเวลามันทุกข์ร้อนขนาดไหน มันก็ทุกข์ร้อนของมันไป จนขนาดว่าเขาทำลายตัวเองได้ เพราะความทุกข์ของใจ เวลาที่มีความทุกข์มากๆ จนบีบคั้นตัวเองนะ หนิทางนี้ดีกว่า เพราะอะไร เพราะคิดได้แค่นั้นไง เห็นแต่วัตถุ เห็นแต่ร่างกายนี้ คนเราตายแล้วก็แล้วกัน พอตายแล้วก็จบสิ้นกัน แต่ไม่รู้เลยว่าจิตนี้ไม่เคยตาย จิตนี้ไม่เคยตาย พอตายสภาวะแบบนี้ไป ความรู้อันนี้มันก็ตามไป ความทุกข์อันนี้มันตามไป สิ่งนี้มันตามไป เพราะอะไร

เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาย้อนอดีตชาติ บุญเพณิวาสนาสุตติญาณ เวลาย้อนอดีตชาติมันย้อนไปไหนล่ะ? มันก็ย้อนจากความคิดนี้ ทำไมเป็นพระเวสสันดรรู้ได้อย่างไร เป็นพระโพธิสัตว์รู้ได้อย่างไร รู้ได้อย่างไรเพราะเคยมีภพชาตินั้นฝังอยู่ที่หัวใจอันนั้น สิ่งนี้ฝังอยู่ที่จิตที่ไม่เคยตาย มันถึงย้อนได้สภาวะแบบนั้น

อันนี้ก็เหมือนกัน ถ้าเราทำลายตัวเอง ถ้าเราตายไป เราจะพ้นจากทุกข์ มันจะพ้นไปไหน เพราะเราทำลายชีวิตของเรา ทำลายชีวิตของเรา แล้วเราต้องไปเผชิญกับกรรม เพราะอะไร เพราะโลกนี้มีเพราะมีเรา สรรพสิ่งมีเพราะมีเรา สมบัติพัสถานมีคุณค่าขึ้นมาเพราะมีเรา พอเราตายไปสมบัตินั้นก็ไปของโลกเขา ลูกหลานได้สมบัตินั้นไป ถ้าไม่มีลูกหลาน รัฐบาลเขาก็ยึดของเขาไป เห็นไหม สิ่งนี้เป็นสมบัติประจำโลก แต่ใจดวงนี้มีบุญกุศล มีความสุขความทุกข์อันนี้จับไปกับใจ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงสอน ถึงว่าเริ่มจากศรัทธาความเชื่อ ถ้ามีศรัทธาความเชื่อนะ แต่โลกเดี๋ยวนี้เชื่อได้อย่างไร ถ้าเราเชื่อไม่ได้ เราต้องย้อนกลับมา กลับมาที่ตัวเรา เรามีทุกข์

ใหม่ ชีวิตนี้มันคืออะไร ถ้าเรามีปัญหาย้อนถามตัวเราเองขึ้นมา เราจะหาเหตุผลตอบกับชีวิตของเรา

เวลาชีวิตเราดำเนินชีวิตไป ต้องดำเนินชีวิตนะ คนเรา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่เคยปฏิเสธเรื่องปัจจัย ๔ ที่อยู่อาศัย อาหาร ยารักษาโรค สิ่งนี้มันเป็นปัจจัย ๔ เครื่องนุ่งห่มอาศัย เครื่องนุ่งห่ม เห็นไหม ปัจจัย ๔ นี้มันต้องการดำรงชีวิต สิ่งที่ต้องมีอยู่ ขาดไม่ได้ ชีวิตนี้ขาดสิ่งนี้ไม่ได้ แต่ปัจจัย ๔ นี้เราอาศัย เราก็ทำอาชีพสัมมาอาชีพะของเราเพื่อสิ่งนี้

เวลาพระออกปฏิบัตินะ เวลาออกธุดงค์ เหมือนนก มีปีกกับหางเท่านั้น มีบาตร มีบริขาร ๘ เสร็จแล้วเวลาออกบิณฑบาต ฉันทเสร็จแล้ว ล้างเก็บบาตรเสร็จแล้ว ก็เก็บบริขาร แล้วก็เดินไปเหมือนกับนกนะ ไม่คิดในสมบัติ ไม่คิดในที่อยู่ เห็นไหม

ชีวิตนี้มีเท่านั้น แล้วดำรงชีวิตได้ เพียงแต่เราไม่ได้เป็นพระ เราเป็นคฤหัสถ์ สิ่งนี้ก็ต้องมีที่อยู่ ที่อาศัย ปัจจัย ๔ อย่างนี้ก็ต้องหา หามาเพื่อความดำรงชีวิตอยู่ แล้วชีวิตนี้ย้อนกลับมาสิ เรามองออกไป คนที่เขาไม่ศรัทธา เขาไม่เชื่อเรื่องศาสนานะ ชีวิตนี้เขาอยู่ไปวันๆ หนึ่งนะ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดไว้ในธรรมะ ผู้ที่มีสติอยู่วันหนึ่ง หรือผู้ไม่ปฏิบัติวันหนึ่ง ตึกว่าเขามีชีวิตอย่างนั้นตลอดชีวิตของเขา เขามีชีวิตอย่างนั้นแล้วเขาไม่สนใจ ชีวิตนี้ใช้ไปโดยธรรมชาติ เกิดมาเพราะมีบุญกุศลถึงเกิดเป็นมนุษย์ ว่าเกิดเป็นมนุษย์นี้เป็นสมบัติของเรา เราว่าเราไม่เห็นคุณค่าอันนี้ไง

คู่สัตว์ตี คู่จิตที่ไม่ได้เกิดตี คู่ภูตผีปีศาจตี ถ้าไม่มีศาสนานะ คนเรากลือผีถือสา งูซาตีสุนัข สางตามสามแยก เช่นผีเช่นอย่างนั้น เพราะไม่เข้าใจ แล้วมีไหมล่ะ? มันมีเฉพาะแบบนั้น

จิตก็เหมือนกัน เรามาเกิดเป็นมนุษย์ เรามีโอกาส เรามีโอกาสในการสร้างบุญกุศล เรามีโอกาสในการทำคุณงามความดี แล้วชีวิตนี้เขาเกิดมาแล้วเขามีโอกาส แต่เขาไม่สนใจของเขา เขาใช้ชีวิตไปวันๆ หนึ่ง ชีวิตของเขาจะไม่มีคุณค่าเลย ถ้าชีวิตของเรามีคุณค่า เราเริ่มทำทานของเรา

ทาน ทานเพื่ออะไร ทานเพื่อให้หัวใจมันเอาความหมักหมมของมัน มันมีความตระหนี่ มันมีความพอใจ มันมีความยึดมั่นถือมั่น สิ่งที่ยึดมั่นถือมั่น ภาคปฏิบัติของเรา ครูบาอาจารย์บางองค์นะ ของใดที่สวายนะ อย่างเช่นขาบาตรสวายน ทานทูปให้หักเลย แล้วใช้อย่างนั้นนะ ใช้สิ่งที่ว่า

ไม่ให้มันสวยไม่ให้มันงาม ไม่ให้มันติด อะไรสวยทำลายมัน ทำให้มันเสียสิ นี่เป็นการตัดตนเอง
ไป

ถ้าเราฝืนความรู้สึกของเรา เราต้องการสิ่งใด เรารักสิ่งใด เราต้องฝืนสิ่งนั้น ถ้าฝืนสิ่งนั้นคือ
ฝืนกิเลส แต่ไม่อย่างนั้นสิ เราแสวงหาสิ่งใด เราต้องการสิ่งใด เราจะแสวงหาสิ่งนั้นมาก ถ้าเรา
แสวงหาสิ่งใดมาประสบความสำเร็จ เราก็มีความสุขของเราชั่วครั้งชั่วคราว อาศัยแต่สิ่งภายนอก
อาศัยแต่อาภิส สิ่งที่เป็นวัตถุให้ใจพอใจแล้วจะมีความสุขๆ เราก็แสวงหา เราก็ต้องคืนรนอย่างนั้น
ตลอดไป ตัณหาความทะยานอยากไม่มีวันที่สิ้นสุด ถ้าไม่มีสิ้นสุด มันก็ต้องมีการคิดของมัน
ตลอดไป แล้วเราก็เหนื่อยอย่างนั้นตลอดไป เหนื่อยเพราะการแสวงหามาเพื่อเรา แต่ถ้าปัจจัย ๔
นั้นไม่ใช่แสวงหามาเพื่อเรา นี่มันเป็นความจำเป็น

เรามีปากมีท้อง มันมีความหิวในกระเพาะอาหาร มันต้องการอาหารของมัน มีความหิว เรา
ต้องการหาให้มัน แต่หาอย่างนี้เราก็คิดว่า ถ้าเราไม่ทำแล้วเราจะหาไม่ได้ คนเราเวลาตกงานมันก็มี
สิ่งที่รองรับ สวัสดิการต่างๆ มีสิ่งที่รองรับ นี่ก็เหมือนกัน ศาสนานี้รองรับได้นะ ลองเรามาปฏิบัติ
สิ เรามาอยู่วัดสิ เราอยู่วัดมันต้องมีอาหารอยู่แล้ว อาหารการกินในวัดมันมีอยู่แล้ว เรายอมสละสิ่ง
นั้นได้ไหม เราก็ทำไม่ได้ แต่เวลาเราทุกข์ร้อนขึ้นมา เราหาสิ่งนั้นได้ เราคิดไป เราอ้างว่าต้องหาสิ่ง
นั้นมา เราต้องหาของเราขึ้นมา แต่จริงๆ แล้วชีวิตดำรงอยู่ได้ ดำรงอยู่ในโลกนี้ ดำรงอยู่อย่างนี้ได้
ถ้าเราไม่ติดของเราขึ้นมา แต่นี่มันติด ติดศักดิ์ศรี ติดทุกๆ อย่าง

เวลาพระมาปฏิบัติ พระนี้ถ้าปฏิบัติ ถ้ามีความห่อหุ้ม อันนั้นเป็นกิเลส แต่พระปฏิบัติ ถ้าดู
ถูกพระ พระนี้เป็นศากยบุตรพุทธชินโรส เป็นลูกขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นะ องค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้เป็นกษัตริย์ สละสิ่งนั้นออกมา นี่ก็เป็นกษัตริย์ แล้วร่วมโพธิ์ ธงชัย
ของพระอรหันต์ ห่มจีวร จีวรนี้เป็นธงชัยของพระอรหันต์ สิ่งนี้ห่มร่างกายอยู่ ร่างกายนี้มันยังมี
กิเลสอยู่เราจะรักษาสิ่งนี้ไหม เราจะค้นคว้าสิ่งนี้ไหม นี่มันจะเตือนสติตลอดไป

เวลาเราใช้สิ่งนี้ เวลาเราอยู่ในบ้านของเรา เราจะใช้เราจะนุ่งห่ม เรานุ่งห่มธรรมดา แต่พระ
จะห่มจีวรก็แล้วแต่ จะฉันอาหารก็แล้วแต่ ต้องปัจเจกขณะตลอด ต้องมีสติสัมปชัญญะสิ่งนี้ตลอด
ว่าสิ่งนี้เราอาศัยชั่วครั้งชั่วคราว เตือนสติตลอด ให้ตัวเองมีสติสัมปชัญญะตลอด ไม่เสพ ไม่อาศัย
สิ่งนี้ด้วยไม่มีสติสัมปชัญญะ เพื่อจะย้อนกลับเข้ามาที่ใจ สุกท้ายแล้วใจมันอยู่ในร่างกายนี้ ใจมัน
อยู่ในสิ่งที่ลึกลับ มันจะติดสิ่งใดก็แล้วแต่ มันติด

พระในสมัยพุทธกาลได้จิ๋วรใหม่มา รักจิ๋วรมาก สงวนรักษาจิ๋วรมาก แล้วคั้นนั้นเป็นโรค ท้องร่วงตายไป เกิดเป็นเลนนะ พระทำไมไปเกิดเป็นเลนละ นี้อยู่ในพระไตรปิฎก เกิดเป็นเลนอยู่ในจิ๋วรนั้น แล้วตามวินัยของพระนะ ถ้าพระอยู่ในสงฆ์ ถ้าพระองค์นั้นตายไป สมบัตินั้นต้องเป็นของสงฆ์ สงฆ์ต้องแจกกัน สิ่งที่แจกกัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาห้ามไว้ก่อนเลยว่าอย่าเพิ่งแจกนะ เพราะพระที่ตายไปมาเกิดเป็นเลนอยู่ ถ้าแจกไป เขาจะมีความโกรธมาก เพราะเขาสงวนรักษาของเขา ถ้าเราไปแย่งสมบัติของเขามา แย่งจิ๋วรมาแจกกัน เขาจะมีความโกรธมาก แล้วถ้าเขาโกรธนะ ความโกรธ อารมณ์นี้มันหนักหน่วง ถ้าเขาตายไปพร้อมกับอารมณ์ความโกรธ มันจะไปสิ่งที่ไม่ดี ให้เก็บผ้านี้ไว้ก่อน ครบ ๗ วัน พอ ๗ วันนี่ เลนมีอายุแค่ ๗ วัน พอเขาตายไป เขามีความสุข เขาอนอยู่ในผ้าจิ๋วรนั้น มีความสุขมาก มีความพอใจมาก แล้วเขาเคยเป็นพระมา เขาสร้างบุญกุศลมา ตายจากนั้นไปขึ้นสวรรค์

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้ขนาดนั้นนะ รู้ว่าเลนตัวนี้ตายไป ถ้าตายด้วยความโกรธจะตกนรก แต่ถ้าตายไปด้วยความสุข เพราะเขามีบุญพื้นฐาน บุญของเขาเป็นพื้นฐานอยู่ มันควรจะไปสวรรค์ตั้งแต่ที่แรก แต่เพราะความห่วงในจิ๋วร ความอยากได้ในจิ๋วรนั้นไง ความอยากความต้องการในจิ๋วรนั้น ถึงตายแล้วไปเกิดในจิ๋วรนั้นก่อน แล้วถ้าเกิดจิตนี้รักษาไว้ดี ไม่มีความโกรธก็สูงขึ้น ตายจากเลนนั้นก็ไปเกิดบนสวรรค์ เพราะบุญมีอยู่ แต่บุญนั้นมันก็ยังมาติดในจิ๋วรนี้ เพราะกิเลสยังอยู่ในหัวใจ กิเลสถึงร้ายกาจมากนั้ กิเลสในหัวใจของสัตว์โลกนี้ร้ายกาจมากนั้

แม้แต่เราเป็นคฤหัสถ์มันก็รั้ร่อยใจเรา แล้วก็เบียดเบียนเรา พระที่ปฏิบัติอยู่ ถ้ายังไม่มีสติสัมปชัญญะเข้ามา บัจจะเวกขณะตลอด กำลั้งใช้สอยสิ่งใดๆ ก็ต้องมีสติสัมปชัญญะเข้ามาตลอดเพื่ออันนี้ไง เพื่อไม่ให้กิเลสมันยึด เพื่อไม่ให้มันยึดสิ่งนี้ ถ้ามันตาย มันก็ต้องไปเกิดเป็นเลนเป็นไรอยู่ในสิ่งนี้

ใช้สอยอาศัยไปโดยบังจัย ๔ เหมือนกัน แล้วให้เห็นโทษของมัน ให้เห็นความต้องการของมัน แล้วตัดแปลงมันตลอดไป สิ่งนี้ตัดแปลงตนเข้ามา มีศีล มโนกรรม ถ้ากรรมมันดีขึ้นมา อธิศีล จิตนี้สงบเป็นสัมมาสมาธิโดยง่าย ถ้าทำโดยง่าย เห็นใหม่ ศีล สมาธิ ปัญญา แล้วปัญญาเกิดขึ้นมายังใช้ขึ้นมา ใช้ใคร่ครวญขึ้นมา

จากเริ่มต้นออกบิณฑบาต เห็นเขาครองเรือนกันนะ บางครอบครัวเขาก็มีความสุข บางครอบครัวเขาก็มีทะเลาะเบาะแว้งขึ้นมา มันจะย้อนกลับเข้ามาที่เรา เราสละสิ่งนี้ออกมาแล้ว สิ่งนี้

เขาดำรงชีวิตกันอยู่ เราสละออกมาเพื่อเป็นพรหมจรรย์ เพื่อให้ใจนี้เป็นพรหมจรรย์ เพื่อปฏิบัติมา เพื่อถึงใจของเรา เราปฏิบัติของเราขึ้นมา ถ้าเรายังมีชีวิตอยู่ ยังมีโอกาส ลมหายใจขาดเมื่อไหร่จะหมดโอกาสนะ

เดือนสติของเรา เราไม่ใช่หนักบวช เราเป็นคลุหัสถ์ เราก็สามารถปฏิบัติได้ ปฏิบัติเพื่อคูใจของตัวเอง ให้มีศีล มีสมาธิ แล้วมีปัญหา แล้วจะละเอียดเข้ามา มีความสุขเข้ามาๆ ความสุขเกิดขึ้นมาจากหัวใจจากภายในก็ได้ ความสุขเกิดขึ้นมาจากการแสวงหาสิ่งที่เป็นสมบัติแล้วเราพอใจก็ได้ แล้วความสุขสิ่งใดจะมีคุณค่ามากกว่ากัน เราต้องปฏิบัติของเรา แล้วมีน้ำหนักรู้ขึ้นมาในหัวใจ มันจะเข้าใจสิ่งนี้ แล้วมันจะแสวงหาสิ่งนี้ แสวงหานะ

เราสละออกมาอยู่ในวัดในวา แล้วเราเป็นผู้ประพฤติปฏิบัติ มันก็มีความสุขได้ เราต้องแสวงหาสมบัติจากภายนอก จากโลก แล้วเราก็มีความสุขได้ ความสุขต่างกันขนาดไหน มันก็ต้องอยู่ที่เราแสวงหา อยู่ที่เรตัดสินใจจะใช้ชีวิตอย่างไร ชีวิตของเรา ในศาสนาพุทธ พุทธชิโนรส เป็นพระนี่เป็นพระ เราไม่ได้เป็นพระเราก็เป็นบริษัท ๔ พระพุทธเจ้าฝากศาสนาไว้กับเราแล้ว ฝากไว้กับเรา แต่ถ้าเราคั่นคว้าขึ้นมา ใจนี้เป็นของเราเอง

รับฝากศาสนาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาอันหนึ่ง เราปฏิบัติขึ้นมาเป็นสมบัติของเราอีกอันหนึ่ง ในสมบัติของเรา เราจะแสวงหาไม่แสวงหา ต้องถามตัวเอง เอวัง